

Talous- ja raha-asiat hanksaan – huolettomuutta ja hyvinvointia

Miksi taloudellinen varautuminen on tärkeää?

Mitä vaihtoehtoja maksamiseen?

Kristiina Siikala & Päivi Luna

Helsingin Vanhusneuvosto 13.11.2018

Mikä on Finanssiala ry ja keitä se edustaa?

**KANNAN-
MUODOSTUS-
VERKOSTO**
400 henkilöä

FINANSSIALA RY
50 työntekijää
Rakennamme
finanssialalle kannattavaa
liiketoimintaa edistävää
toimintaympäristöä

Pankit, vakuutus, työeläke, rahoitus, arvopaperinvälitys, sijoitusrahastot

FINANSSIALAN TOIMIJAT
180 jäsentä,
n. 26 000 työntekijää

Eläkkeelle siirtyvät voivat hyvin

SUURIN OSA ON KOKEE VOIVANSA HYVIN

80 %

Arvioi hyvinvointinsa ja terveytensä hyväksi tai erittäin hyväksi

86 %

Arvioi elämänlaatunsa hyväksi tai erittäin hyväksi

73 %

Tuntee paljon tai erittäin paljon, että elämä on merkityksellistä

ILMARINEN

Suomi digitalisoituu ja ikääntyy

- Digitalisoituminen koskee koko yhteiskuntaa, muutos on nopea.
- Suomalaiset ikääntyvät Euroopan maista nopeimmin.
- Miten taataan, että kaikki saavat tarvitsemansa palvelut toimintakyvyn heikentyessä?

Oman talouden suunnittelu on kaikenikäisille tärkeä hyvän elämän edellytys.

- Yksilön ja kotitalouden arkipäivä on jatkuvaa valintojen tekemistä ja edellyttää suunnittelua.
- Omaan tulevaisuuteen kannattaa varautua.
- Senioriajan talouden suunnittelu kannattaa aloittaa hyvissä ajoin.

Senioreiden taloudenhallinta – läheteworkshopit pidettiin 13.12.2017 ja 1.6.2018

- Mukana oli 32 ikääntymisasioiden asiantuntijaa 19 eri organisaatiosta.
- Pohdittiin, mitä kaikkea taloudellinen varautuminen pitää sisällään ja mitä varautumisen keinoja meillä on tai tulisi olla käytettävissä.
- Teemat:
  - Oman hyvinvoinnin edistäminen ja sen rahoitus
  - Huoleton asuminen
  - Digitalisaatio
  - Palveluiden hankkiminen ja myyminen
  - Miten turvallisuutta voitaisiin parantaa

Kiteytys workshoppien pohjalta tehdystä raportista

- Tietoa tarvitaan lisää.
- Apua kaivataan monessa asiassa.
- Turvallisuudentunteen lisäämiseksi kaivataan toimenpiteitä.
- Ikääntyneet haluavat olla hyödyksi ja osallisena yhteiskunnan toimissa.
- Opas taloudellisen varautumisen tueksi julkaistaan 19.12.2018

Suomalaiset säästävät
pahaa päivän varalle

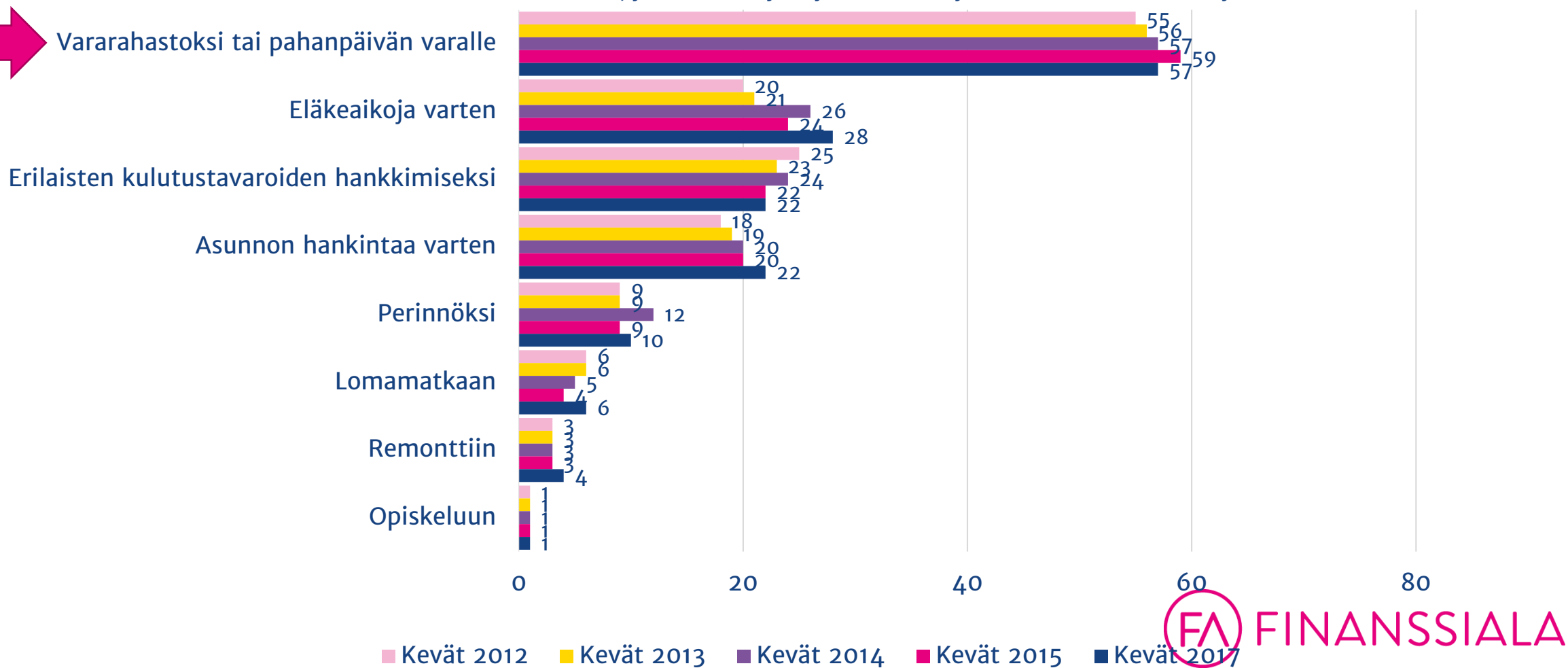
Koska on paha päivä?

Mihin asioihin tai tarkoitukseen aikoo käyttää säästöjä tai sijoituksia

Minkälaisiin asioihin tai tarkoitukseen aiotte käyttää säästöjänne tai sijoituksianne?

% niistä, joilla säästöjä/sijoituksia tai jotka aikovat säästää/sijoittaa (n=1732 vuonna 2017)

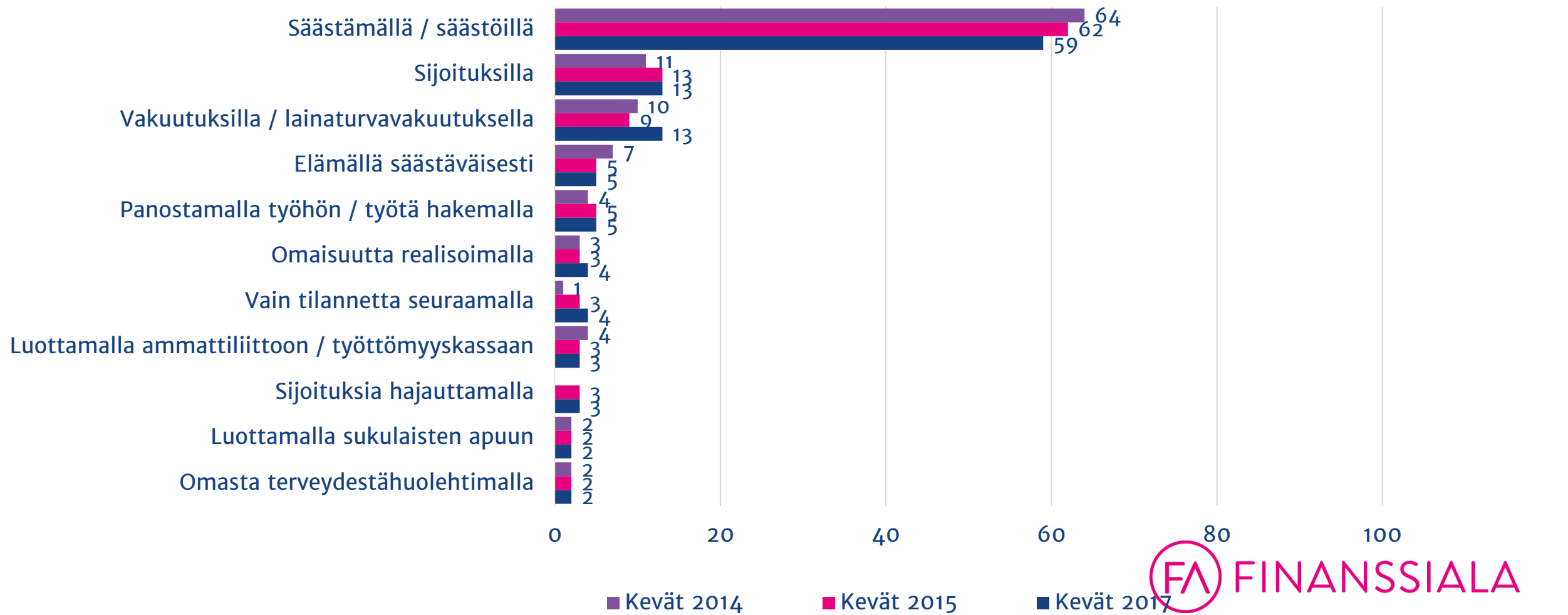

Omaan talouteen liittyviin riskitekijöihin varautuminen

Spontaanit maininnat luokiteltuina

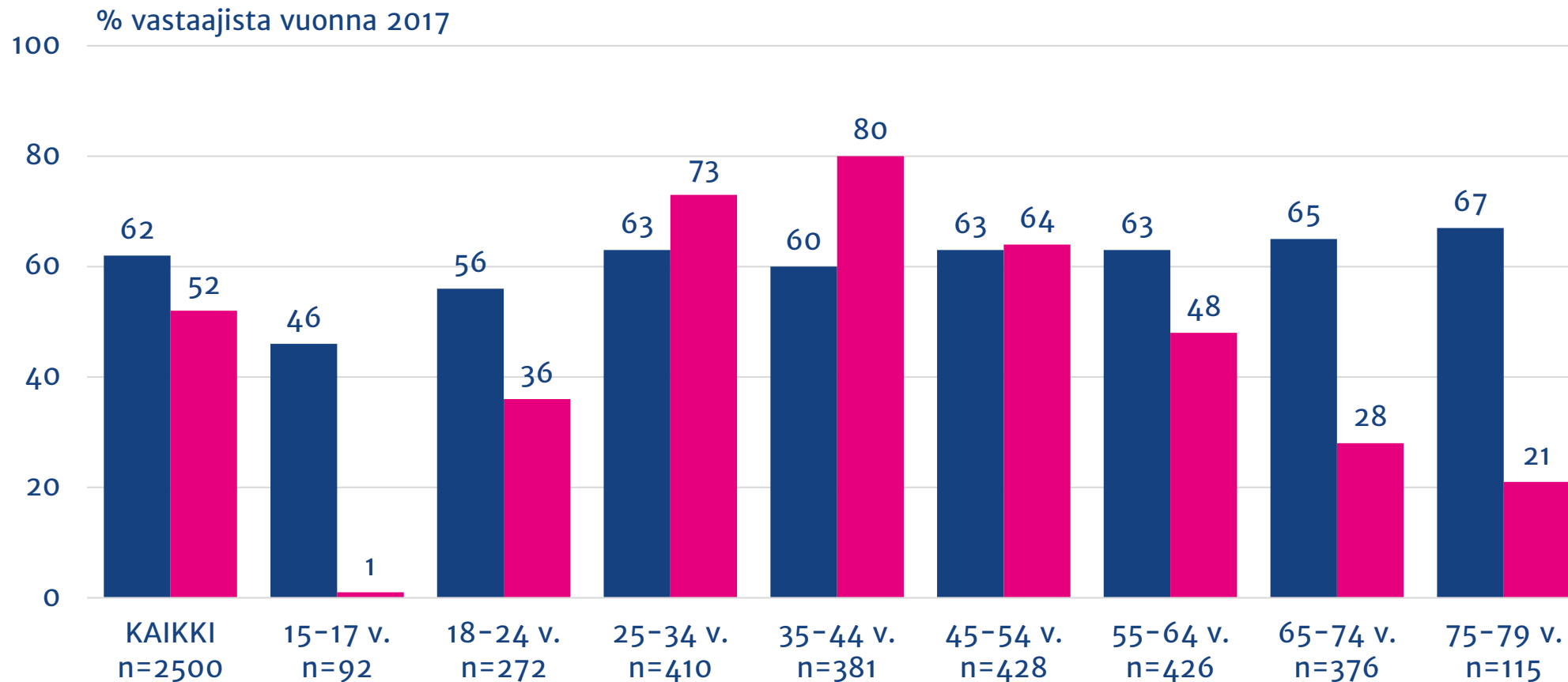
Miten olette varautuneet näihin omaa talouttanne koskeviin mahdollisiin riskitekijöihin?

% niistä, jotka kokevat riskien uhkaavan ja ovat varautuneet riskeihin jotenkin (n=842 v. 2017)

Säästäjät, sijoittajat ja lainanottajat ikäryhmittäin

Onko teillä tällä hetkellä säästettynä/sijoitettuna varoja eri kohteisiin? Onko teillä tällä hetkellä jotain lainaa tai luottoa?

■ On säästöjä tai sijoituksia

■ On lainaa

Vakuutustutkimus 2018

- 80 % vastaajista:

Täysin tai osittain samaa mieltä väitteestä, että omaehtoisen varautumisen vanhuuden varalle pitää olla nykyistä helpompaa ja houkuttelevampaa.

- 49 % arvioi:

Ei pysty hankkimaan kaikkia tarvitsemiään palveluja lakisääteisen eläkkeen turvin, mikäli elää yli 80-vuotiaaksi.

- 85 prosenttia uskoo:

Kansalaiset joutuvat tulevaisuudessa kustantamaan yhä enemmän itse vanhuuden hoivaan liittyviä palveluja ja 79 prosenttia myös terveyden- ja sairaanhoidon palveluja.

- 46 % valmis

Täydentämään julkisia palveluja omalla kustannuksella.

Voisiko omaa varallisuutta käyttää oman hyvinvoinnin edistämiseksi?

- Käytännössä tavallisen suomalaisen varautuminen ikääntymiseen hoituu lakisääteisen eläkkeen avulla.
- Kasvava hoiva- ja terveystalouden tarve saattaa lisätä ikääntyvien kotitalouksien menoja merkittävästikin
- Mistä vastaa yhteiskunta, mistä joudun itse maksamaan?
- Olisiko omaa kertynyttä varallisuutta voitava hyödyntää senioriaikana muuttamalla sitä ostovoimaksi ja työeläkkeen täydentäjäksi? Ja miten?

Opas senioreiden taloudellisen varautumisen tueksi – ilmestyä loppuvuodesta

SISÄLTÖ

- Oma hyvinvointi ja sen rahoitus
- Huoleton asuminen senioriaikana, mitä kannattaa ottaa huomioon?
- Oma varallisuus on resurssi, josta kannattaa olla hyvin perillä
- Elämäntilanteet muuttuvat – Ovathan vakuutuksesi ajan tasalla?
- Käytännön pankkiasiointia
- Puolison poismenoon varautuminen
- Kodin tärkeät dokumentit
- Suojautuminen taloudellisilta huijauksilta

Mitä paremmin on varautunut ikääntymisen mukanaan tuomiin muutoksiin, sitä huolettomammin voi viettää eläkepäiviä.

Finanssiala – uudistuvan alan ääni

Kristiina Siikala

Kehityspäällikkö, vastuullisuus ja viestintä

Kristiina.siikala@finanssiala.fi

Puh. 020 793 4273

@KSiikala

WWW.FINANSSIALA.FI

Jokapäiväisen pankkiasioinnin ratkaisut

Teija Kaarlela

Helsingin vanhusneuvosto 13.11.2018

Erilaisia asiakkaita, erilaisia ratkaisuja

**Millä tavalla maksan ostokseni?
Miten hoidan laskuni?**

Inkeri Suomela yritti turhaan nostaa Espoossa Nordeasta rahaa 97-vuotiaalle tädilleen – ”Menkää Helsinkiin”

Yhä harvemmassa pankkikonttorissa saa palvelutiskiltä käteistä rahaa.

Yhä harvemmassa pankkikonttorista saa enää nostaa käteistä. (KUVA: MARKKU ULANDER / LEHTIKUVA)

Kari Räisänen HS

Julkaistu: 15.8. 11:07

ESPOOLAINEN Inkeri Suomela yritti turhaan nostaa 97-vuotiaalle tädilleen palvelutiskiltä käteistä Espoossa Sellon kauppakeskuksen Nordeasta.

”Kauhukseni kuulin, ettei Nordealla ole enää Suomen toiseksi suurimmassa kaupungissa yhtään konttoria, josta saisi tiskiltä käteistä rahaa”, Suomela sanoo.

”Virkillijä kertoi, että käteistä saisi Helsingin keskustan konttorista tai Itäkeskuksesta.”

ELÄKKEELLÄ itsekin oleva Suomela kertoo, että hänen iäkäs tätinsä asuu Lappeenrannassa ja tarvitsee apua, sillä hänellä on ongelmia näön ja kuulon kanssa.

Sukulaiset tapaavat kerran kuussa. Tädillä ei ole verkkopankkia, ja Koskelalla on tilinkäyttöoikeus tädin tilille.

”Hänelle on ihan olennaista, että on käteistä rahaa.”

Käteistä voi nostaa monesta paikasta

Käteistä saa edelleen. Kauppojen, kioskien ja automaattien aukioloajat ja verkosto ovat huomattavasti laajemmat kuin pankkikonttorien.

Julkaistu: 18.8. 2:00

HELSINGIN SANOMAT kirjoitti (15.8.) käteisen nostosta pankista. Inkeri Suomela oli yrittänyt turhaan nostaa Espoossa rahaa 97-vuotiaalle tädilleen. Kyseisestä pankin konttorista käteispalvelut oli lopetettu. Suomelalla on tilinkäyttöoikeus tädin tilille.

On ikävä kuulla, että käteisen saaminen tädille on tuottanut niin paljon vaivaa. Jotta arki sujuisi vasteredes kätevämmiin, kannattaisi käteisen nostolle konttorista miettiä muitakin vaihtoehtoja.

Olisiko mahdollista, että tilinkäyttöoikeuden lisäksi tädin tiliin voisi saada maksukortin? Se helpottaisi huomattavasti käteisen nostamista. Kortin avulla käteistä voisi nostaa 1500:sta eri puolella Suomea olevasta Otto-automaatista. Itselle lähimmän automaatin voi etsiä Automatian sivuilla olevasta Missä Otto? -kartasta. Pankkiautomaattien lisäksi käteistä voi nostaa ostosten yhteydessä K-ruokakaupoista, Tokmanneista ja R-kioskeista lähes kaikkien Suomessa toimivien pankkien korteilla sekä S-pankin korteilla S-ryhmän toimipaikoista.

Toinen mahdollisuus on tehdä tilisiirto esimerkiksi verkkopankissa tädin tililtä omalle tilille ja nostaa sen jälkeen summa tädille käteisautomaatista omalla maksukortilla.

Tiliotetta varten maksun viestikenttään voi merkitä, mistä rahansiirrossa on kyse, jotta jälkepäin tiliotteesta näkyy mihin tarkoitukseen tilisiirto on tehty.

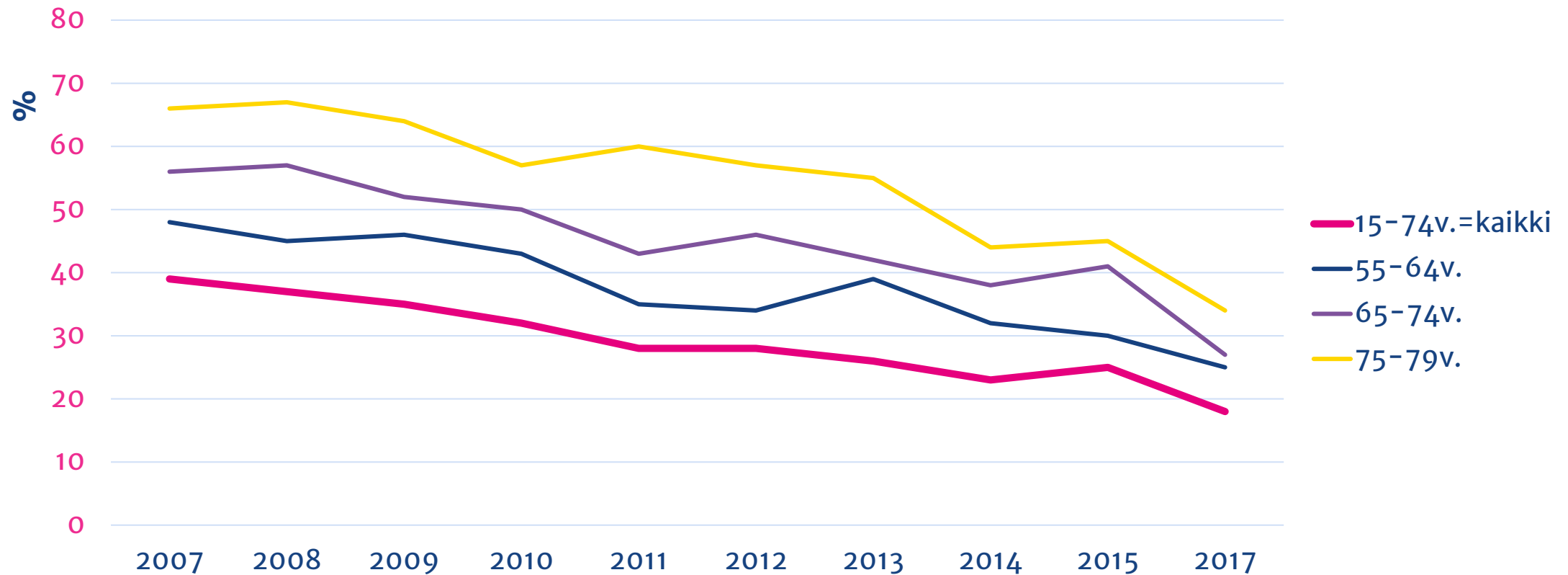
Palvelutiskeiltä rahaa saa yhä harvemmassa pankkikonttorissa, koska vain muutama prosentti asiakkaista nostaa käteistä konttorista. Maksut hoituvat kortilla tai puhelimella käteismaksua turvallisemmin ja nopeammin. 82 prosenttia suomalaisista maksaa jo nyt ostoksensa tavallisimmin jollakin maksukortilla. Käteisellä tavallisimmin ostoksensa maksavien osuus vähenee koko ajan.

Käteistä kuitenkin saa edelleen. Kauppojen, kioskien ja automaattien aukioloajat ja verkosto ovat huomattavasti laajemmat kuin pankkikonttorien.

Teija Kaarlela

johtava asiantuntija, Finanssiala ry

Millä tavalla maksatte tavallisimmin päivittäistavaraostoksenne? Käteistä käytävien osuus ikäryhmittäin, %

Lähde: Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat

Millä korvaan käteisen kaupassa?

Korttimaksu on

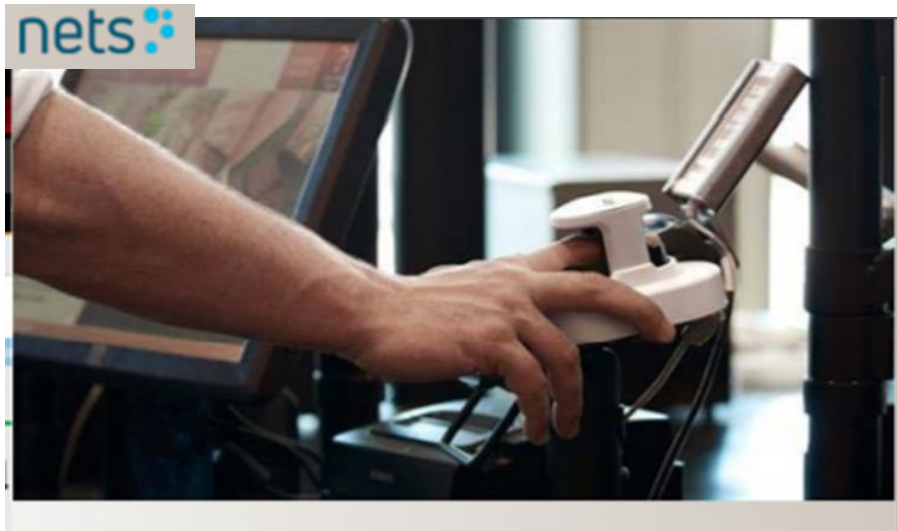
✓ Helppo

✓ Turvallinen

✓ Edullinen

Uusia tekniikoita tulossa helpottamaan korttimaksamista tai sen tilalle

Verisuonitunnistus

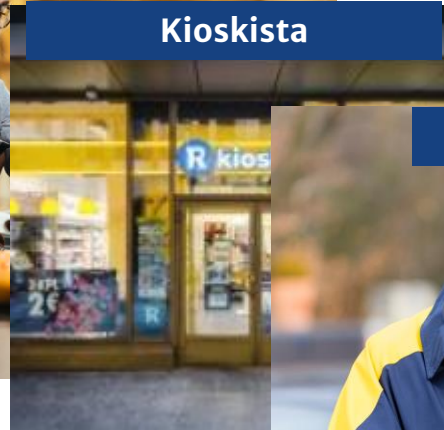

Kasvomaksaminen

Jos käteisen tarve kuitenkin yllättää?

Laskunmaksamisen monet vaihtoehdot

verkkopankki

- Aina auki
- Monia eri käyttötapoja: tietokone, tabletti, älypuhelin

e-lasku/suoramaksu

- Vakituiset, isommat laskuttajat
- Huoleton; laskuttaja hoitaa valtuutuksen perusteella

toistuva maksu

- Aina sama saaja ja summa
- Huoleton; pankki hoitaa toimeksiannon

maksukuori

- Yhtä lähellä kuin lähin postilaatikko
- Kuoria voi yleensä tilata puhelinpalvelusta kotiin

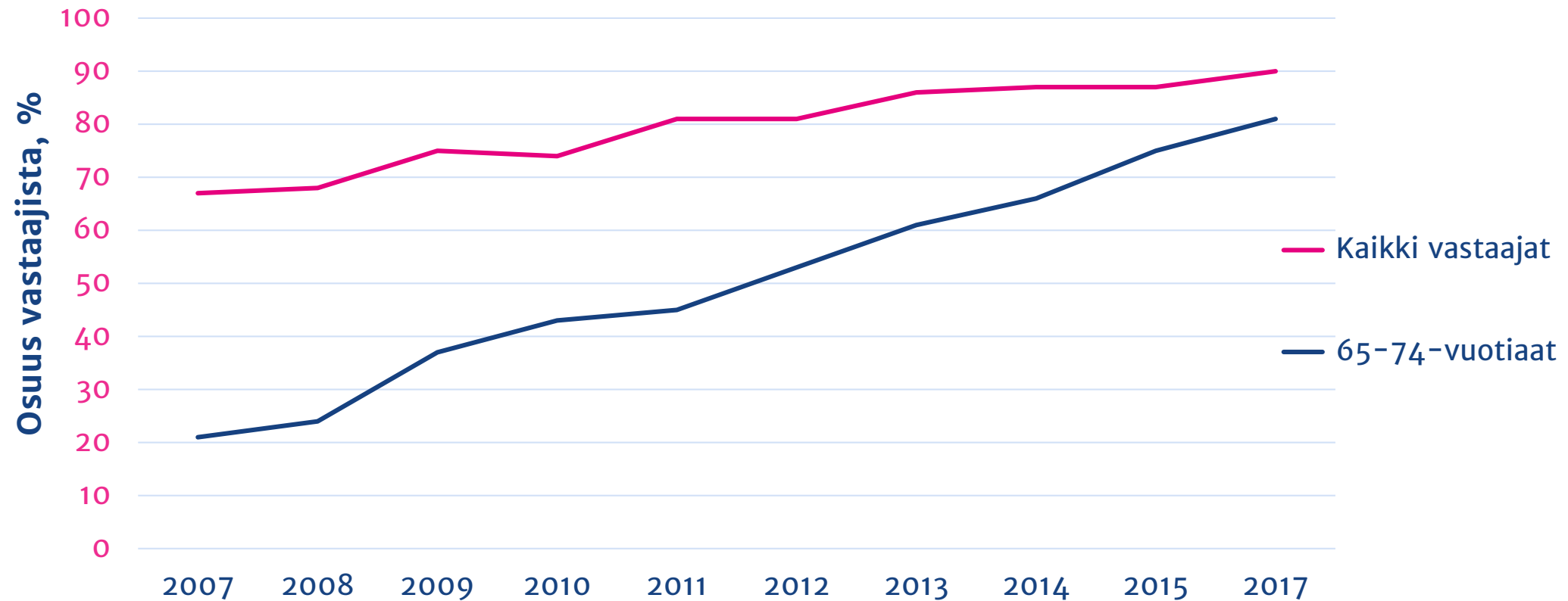
pankin konttori / puhelinpalvelu

- Henkilökohtainen palvelu
- Rajatut aukioloajat

R-kioski

- Laaja verkosto
- Henkilökohtainen palvelu
- Kortti tai käteinen

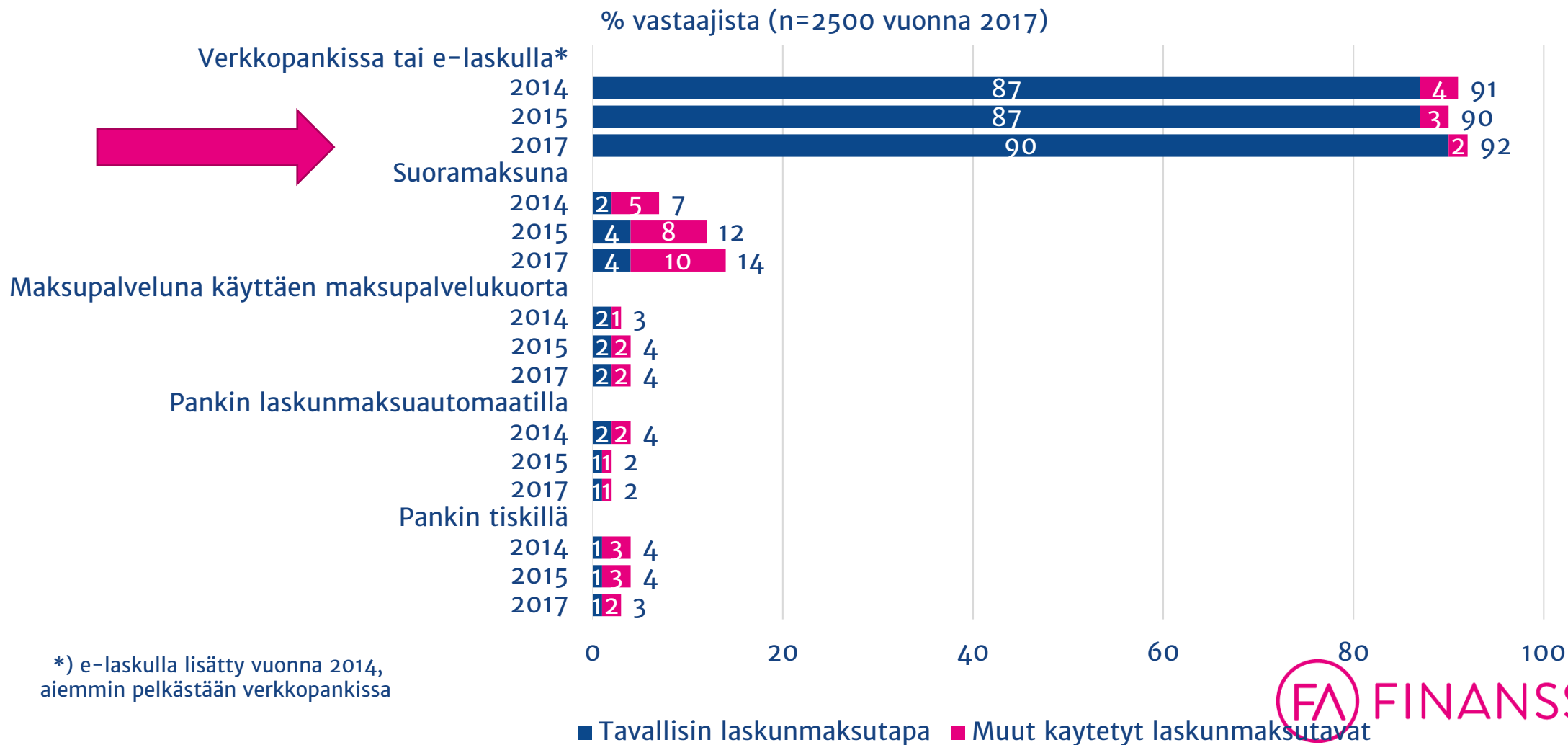
Tavallisin laskunmaksutapa: Verkkopankissa tai e-laskulla

Lähde: Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat

Tavallisin ja muut laskunmaksutavat yhteensä

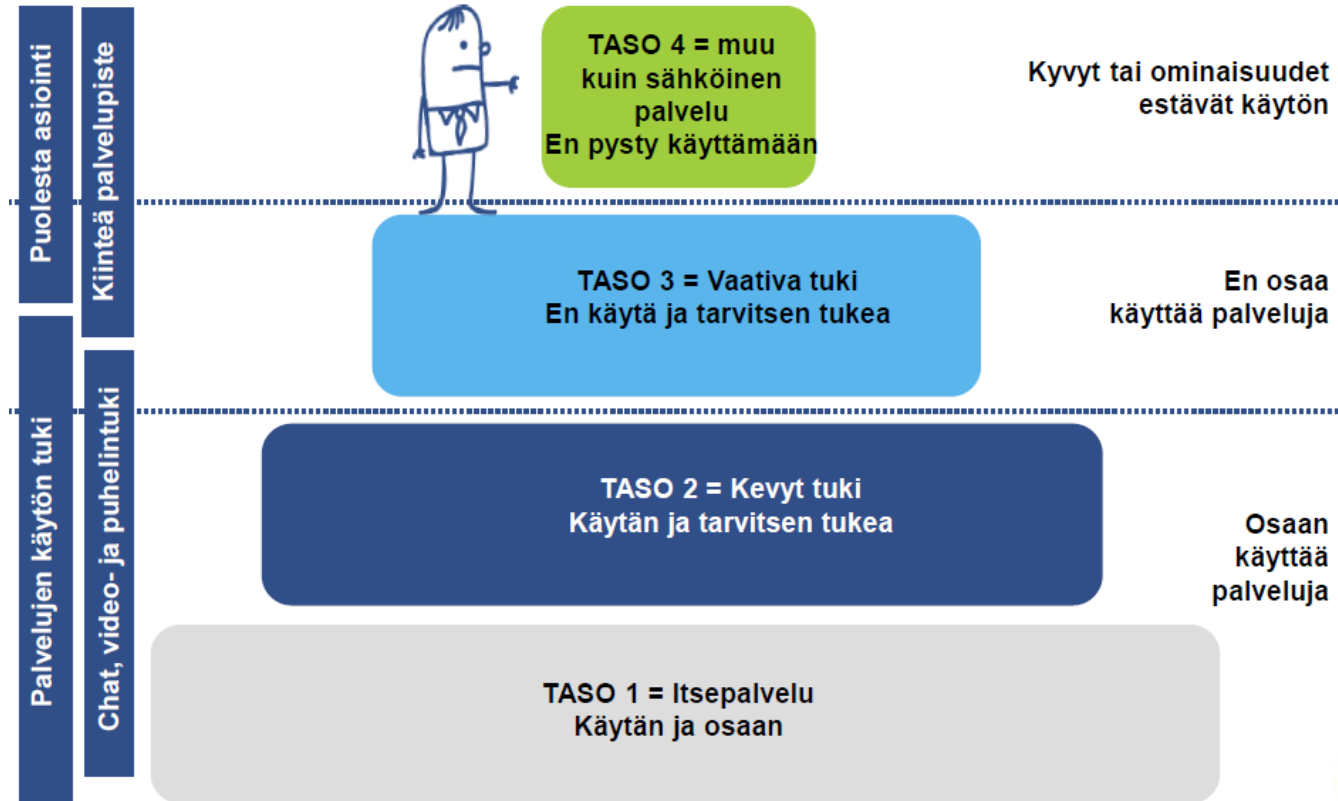
Mikä on tavallisin tapa, jolla maksatte laskunne? Mitä muita laskunmaksutapoja käytätte?

Jos tarvitsen apua ja tukea?

Auta-hanke: Asiakkaita, tuen tarpeita monenlaisia

Tuen eri tasot pankkiasioinnissa

Mitä tarvitaan	Ratkaisu
Teknistä tukea verkkoasiointiin	Digituki
Apua arjen pankkiasioden käytännön hoitamiseen	Tilinkäyttövaltuutus
Laajempaa apua omien taloudellisten (ja muidenkin) asioiden hoitamiseen	Edunvalvontavaltuutus / edunvalvojan määrääminen

Tekninen tuki

Yleinen digineuvonta

Verkkopankin käytön neuvonta

Neuvonta	Säästöpankit	Nordea	Aktia	Handelsbanken	Danske	POP Pankit	S-Pankki	OmaSp	OP
Puhelinneuvonta	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Digineuvonta konttoreilla	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Digineuvonta kotona	X		X					X	
Digineuvonta tapahtumissa ja yhteistyökumppaneiden toimesta	X	X	X		X	X		X	X

Lähde: Fine/Ikäihmisten pankkipalvelut -opas

Tilinkäyttövaltuutus

- ✓ Määriteltävissä tilikohtaisesti
- ✓ Valtuutetulle oma kortti tilille
- ✓ Valtuutettu voi käyttää samoja laskunmaksutapoja kuin tilinomistajakin

Edunvalvontavaltuutus

- ✓ Etukäteen, ”siltä varalta”
- ✓ Voimaan maistraatin päätöksellä
- ✓ Valtuuttaja päättää kuka ja missä laajuudessa

Finanssiala – uudistuvan alan ääni

TEIJA KAARLELA

Johtava asiantuntija

Teija.kaarlela@finanssiala.fi

+358 20 793 4256

@teijaliisak

WWW.FINANSSIALA.FI

